

Křivákova Pieta | Restaurování

23. 4. – 4. 10. 2015

Arcidiecézní muzeum Olomouc | Kaple sv. Jana Křtitele

KONCEPCE | Jana Hrbáčová

KURÁTORKA | Jana Hrbáčová

PROSTOROVÉ ŘEŠENÍ | Marek Novák

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ | Beata Rakowská

INSTALACE | Marek Novák, Vlastimil Sedláček, Filip Šinedář, Ondřej Žák

TEXTY | Jana Hrbáčová, Radomír Surma

PŘEKLADY | Jan Hrbáč

RESTAUROVÁNÍ | Radomír Surma

ZAPŮJČITEL | Římskokatolická farnost sv. Václava v Olomouci

PROPAGACE | Petr Bieleš

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY | Marek Šobáň

FOTOGRAFIE | Národní galerie v Praze, Markéta Ondrušková, Matthias Weniger

V roce 2014 bylo dokončeno restaurování jedné z nejvýznamnějších památek vrcholně gotického sochařství u nás – tzv. Křivákovy Piety. Co odborníci při důkladném průzkumu sochy z konce 14. století zjistili, odhalí od 23. dubna výstava v Arcidiecézním muzeu Olomouc. Další z dramaturgické řady restaurátorských výstav, za které Muzeum umění Olomouc v roce 2009 získalo památkářského Oskara, cenu Europa Nostra, potrvá do 4. října.

Křivákova Pieta patří podle historičky umění Jany Hrbáčové k nejkvalitnějším českým gotickým sochám vzniklým v rámci umění krásného slohu. „Pochází ze sbírky olomouckého kanovníka a dómského faráře Petra Křiváka, který ji v roce 1951 daroval katedrále svatého Václava v Olomouci. O jejím původu či způsobu získání se ale bohužel nedochovaly žádné písemné zprávy,“ naznačila osud sochy zapsané v roce 2007 na seznam kulturních památek.

Dobu a místo vzniku Křivákovy Piety odborníci museli určit jejím důkladným průzkumem a porovnáním s podobnými sochařskými díly. Analýze podrobili i opuku, z níž je socha zhotovená. „Bylo prokázáno, že kámen pochází ze zaniklých pražských lomů mezi Strahovem a Bílou Horou. Vzhledem k tomu, že tento materiál musí být zpracovaný záhy po vytěžení a není možné jej transportovat na větší vzdálenost, je jisté, že Pieta byla zhotovena v Praze,“ popsala téměř detektivní metody Hrbáčová. Výsledkem-bádání je zjištění, že toto vysoce kvalitní dílo vzniklo v 90. letech 14. století v prestižní pražské dílně, která zhotovovala opukové sochy nejen pro tuzemské, ale také zahraniční objednavatele. „Důkazem je Pieta z hornobavorského kláštera Seeon, jež prokazatelně pochází ze stejné dílny,“ doplnila historička umění.

Socha je pro historiky umění významná také tím, že na rozdíl od řady jiných středověkých sochařských památek se dochovala její původní barevnost. „Měla to štěstí, že další a další barevné vrstvy, které během staletí překrývaly její povrch,

skvěle uchovaly nejstarší vrstvu polychromie. Dnes, po restaurování, tak můžeme vidět toto dílo ve stejné podobě jako v době jeho vzniku," upozornila Hrbáčová.

Příběh samotného restaurování kulturní památky je přitom dlouhý a spletitý. Poprvé byla Křiváková Pieta restaurována již v roce 1954 Karlem Kotrbou, který odstranil několik vrstev přemaleb až na tmavě modrou barvu Mariina pláště. Na jeho práci navázal v roce 1999 František Sysel, který měl osvětlit otázku původní polychromie sochy. „Jeho průzkum ale nevedl k jednoznačným závěrům, proto k samotnému restaurování nedošlo. Ovšem z výsledků sond tehdy vyplynulo, že pravděpodobnou původní barvou Mariina pláště byla šedomodrá," dodala historička umění. Zlom v bádání nastal v roce 2005, kdy se průzkumu a restaurátorských prací ujal renomovaný odborník Radomír Surma. „Pod barevnou vrstvou Mariina pláště považovanou za původní jsem objevil ještě další a došel k závěru, že nejstarší barvou je bílá," vzpomněl restaurátor. Postupně odstranil novější přemalby a zjistil tak, že původní vrstva polychromie se dochovala téměř v plném rozsahu. „Dokonce se dochovalo plátkové zlato pokrývající vlasy Panny Marie a azurit na rubu jejího pláště," zmínil Surma zajímavé detaily.

Při příležitosti výstavy vznikl také unikátní 3D sken Křivákovy Piety. Sponzorsky jej pořídily firmy Moravská modelárna z Uničova a MCAE z Brna. „Jde o zcela novou nedestruktivní metodu restaurátorského průzkumu. Umožňuje vytvoření trojrozměrného modelu, díky kterému je možné studovat modelaci sochy a případně také doplňovat její chybějící části," vysvětlila kurátorka. Z hlediska dějin umění je podle ní tato forma fotodokumentace neocenitelná. „Umožní totiž přesná porovnání s jinými výtvarnými díly a uchová podrobná data pro budoucí generace," vyzdvihla přínosy metody Hrbáčová s tím, že virtuální 3D model Piety bude součástí výstavy, která se koná v kapli sv. Jana Křtitele. Doprovází ji bohatě ilustrovaný katalog.

KONTAKT PRO MÉDIA

Mgr. Petr Bieleš

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 724 202 905

E: bielesz@olmuart.cz | [web](#) | [facebook](#) | [twitter](#)

